

Εφαρμογή Προγραμμάτων που προωθούν την Ισότητα στην Κοινωνία -
ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ

Από τα σπορ στην καθημερινή ζωή.

Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι.

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

(Α', Β', Γ' Γυμνασίου)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΜΕΤΡΟ 4.1

«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ»

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 4.1.1

«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΕΩΝ 4.1.1.ζ

«ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ»

ΠΡΑΞΗ «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ- ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ»

ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Φορέας Υλοποίησης:

Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κ.Π.Σ. του Υπ.Ε.Π.Θ.
Μονάδα Α1α – Υλοποίηση & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Ε.Κ.Τ.
Προϊσταμένη: Σαμπάνη Παναγιώτα.

Φορέας Πρότασης & Λειτουργίας:

Γραφείο Ολυμπιακής Παιδείας Υπ.Ε.Π.Θ.
Προϊσταμένη: Παπαδοπούλου Αριστέα.

Επιμέλεια Έκδοσης:

Κέλλης Ηρακλής, Γραφείο Ολυμπιακής Παιδείας Υπ.Ε.Π.Θ.

Υποέργο 2 «Προγράμματα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών»

Ανάδοχος:

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Θεοδωράκης Γιάννης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού.

Επικεφαλής Ανάπτυξης Προγράμματος Σπουδών: Κιουμουρτζόγλου Ευθύμιος.

Συγγραφική ομάδα:

Αλμπανίδης Ευάγγελος, Αυγερινός Ανδρέας, Γούδας Μάριος, Δέρρη Βασιλική, Ζαχοπούλου Έρη, Ζήση Βασιλική, Θεοδωράκης Γιάννης, Κοσμίδου Ευδοξία, Κούλη Όλγα, Κουρτέσης Θωμάς, Νικοπούλου Μαρία, Χασάνδρα Μαίρη, Χατζηγεωργιάδης Αντώνης, Χρόνη Στυλιανή.

Εικονογράφηση:

Κιουμουρτζόγλου Ιορδάνης.

Δημιουργικός σχεδιασμός, Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1	Θέτουμε και πετυχαίνουμε τους στόχους μας.....4
	Όλοι είμαστε χρήσιμοι και αναγκαίοι για την ομαδική επιτυχία5
	Μαθαίνω την πολιτιστική κληρονομιά των άλλων8
ΕΝΟΤΗΤΑ 2	Κατανόηση της διαφορετικότητας και συνεργασία με άτομα διαφορετικής εθνικότητας.....9
	Τροποποιημένο ποδόσφαιρο.....10
	Ποδόσφαιρο σε ζευγάρια.....12
ΕΝΟΤΗΤΑ 3	Ιστορία καθημερινής ξενοφοβίας.....13
	Όταν οι Έλληνες ήταν μετανάστες17
	Συναντάμε το ρατσισμό στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τον αθλητισμό;19
	Συμμετοχή ή νίκη;21
ΕΝΟΤΗΤΑ 4	Αθλητές και αθλήτριες που θαυμάζω.....23
	Πώς μιλάω για τους άνδρες και πώς μιλάω για τις γυναίκες;24
	Παρατηρώ κορίτσια και αγόρια μέσα στο μάθημα.....25
ΕΝΟΤΗΤΑ 5	Στερεότυπα και προκαταλήψεις.....26
	Ευκαιρίες και ανισότητες.....27
	«Κοινωνική κατασκευή» του σώματος28

Θέτουμε και πετυχαίνουμε τους στόχους μας

Δραστηριότητα στο σχολείο

- Χωριστείτε σε ομάδες των 4-5 ατόμων.
- Μελέτησε την ατομική καρτέλα απόδοσης που θα σου δώσει ο/η καθηγητής/τρια σου. Μελέτησε τις καρτέλες καθηκόντων για κάθε έναν από τους 5 σταθμούς εξάσκησης.
- Προσπάθησε να πετύχεις τους στόχους που γράφουν οι καρτέλες. Σημείωσε την απόδοσή σου.
- Στη συνέχεια, αν δεν πετύχεις το στόχο που σου προτείνεται, τροποποίησε τις συνθήκες εκτέλεσης ή τον τρόπο εκτέλεσης της δραστηριότητας, ώστε να μπορέσεις να προσεγγίσεις το στόχο. Όρισε το δικό σου στόχο για κάθε δραστηριότητα.
- Σημείωσε εκ νέου την απόδοσή σου μετά τις αλλαγές που έκανες.

Τι πρέπει να κάνεις:

- Άκουσε προσεκτικά τις οδηγίες του/της καθηγητή/τριας σας και ακολούθησε τις οδηγίες που αναγράφονται στις καρτέλες των σταθμών.

Πράγματα για να σκεφτείς:

- Γράψε στον παρακάτω πίνακα τι σε παρακινεί και τι σε αποθαρρύνει, όταν συμμετέχεις σε αθλητικές δραστηριότητες.

Ευχαριστιέμαι με τη συμμετοχή μου στα αθλήματα όταν:	Απογοτεύομαι από τη συμμετοχή μου στα αθλήματα, όταν:

- Με βάση την εμπειρία που αποκόμισες από το σημερινό μάθημα, γράψε τι μπορείς να κάνεις εσύ ο/η ίδιος/α, ώστε να ευχαριστιέσαι περισσότερο με τα αθλήματα και να ελαττώσεις το συναίσθημα απογοήτευσης:

Ενότητα 1 Ανθρώπινα δικαιώματα

- Στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό αντανακλώνται πολύ έντονα ζητήματα ανισοτήτων που στη βάση τους οφείλονται στη διαφορετική ικανότητα των μαθητών/τριών στα αθλήματα. Μπορείς να εντοπίσεις άλλες διαστάσεις της καθημερινής ζωής, όπου η αθλητική ικανότητα είναι τόσο σημαντική για την ατομική επιτυχία;
- Στην καθημερινή ζωή σου σήμερα και αργότερα, όταν θα ενηλικιωθείς η επιτυχία, η ευημερία και η κοινωνική πρόοδος είναι ζητήματα που αφορούν κυρίως στους πιο «ταλαντούχους» ή είναι αποτέλεσμα μιας συντονισμένης ομαδικής προσπάθειας, ανάλογης μ' αυτή που επέδειξες σήμερα στο παιχνίδι του «Θησαυρού»; Συζητήστε το και αναπτύξτε επιχειρήματα.

Ξέρεις...

- Ότι στο τμήμα σας, ειδικά για το μάθημα της φυσικής αγωγής, έχετε ένα παράδειγμα άτυπης ιεραρχίας και ένα παράδειγμα άτυπου αποκλεισμού αντίστοιχα;
- Είσαι από αυτούς που βρίσκονται υψηλά στην «ιεραρχία» ή από αυτούς που συνήθως αποκλείονται;
- Έχεις σκεφτεί σε πόσες άλλες εκφάνσεις της ανθρώπινης δράσης και εσύ θα ήσουν ένας από τους «αποκλεισμένους»;
- Μπορείς να εντοπίσεις μερικές που αφορούν σε εσένα προσωπικά;
- Τι μπορείς να κάνεις, ώστε να μη μείνεις στο περιθώριο αλλά να αποτελέσεις ενεργό μέλος της κοινωνίας (της τάξης σου, του σχολείου σου, της πόλης ή του χωριού σου); Υπάρχει λύση;
- Πώς περιμένεις να σε αντιμετωπίσουν οι άλλοι, για να τα καταφέρεις;

Λέξεις για αναζήτηση: Social isolation, Team work

Δραστηριότητα στο σπίτι

Τι πρέπει να κάνεις:

- Ψάξε μόνος/η ή με την ομάδα σου στο διαδίκτυο να βρεις πληροφορίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού. Κατάγραψε σε ένα ξεχωριστό αρχείο τις διατάξεις που θα βρεις οι οποίες συνιστούν παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και καταστολή των ατομικών ελευθεριών (λέξεις αναζήτησης: ανθρώπινα δικαιώματα, δικαιώματα του παιδιού).
- Αναζήτησε διεθνείς οργανισμούς που έχουν ως στόχο τους την περιφρούρηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών.

Πράγματα για να σκεφτείς:

- Αναζήτησε γεγονότα από τις ειδήσεις, τον ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο, στα οποία να φαίνεται ότι γίνεται παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων;
- Τι πολιτικό καθεστώς επικρατεί σ' αυτά τα κράτη; Διακρίνεις ομοιότητες;
- Γνωρίζεις αν υπήρξαν στο παρελθόν ή στο παρόν ανάλογες περιπτώσεις και στη χώρα μας; Τι πολιτικό καθεστώς επικρατούσε κατά περίπτωση;

Ξέρεις...

- Γιατί η Γαλλική επανάσταση συνεισέφερε στη δημιουργία της διακήρυξης των ανθρώπινων δικαιωμάτων;
- Ποιος είπε: «Διαφωνώ μ' αυτό που λες, αλλά θα υπερασπιστώ μέχρι θανάτου το δικαίωμά σου να το λες;» Τι ακριβώς εννοεί;
- Γνωρίζεις οργανώσεις στην Ελλάδα οι οποίες υπερασπίζονται τα δικαιώματα των παιδιών; Κατέγραψε μερικές.

Λέξεις αναζήτησης: διακήρυξη, ανθρώπινα δικαιώματα, UNESCO.

Σχετικές ιστοσελίδες:

<http://europa.eu/>
<http://www.geocities.com/>

Μαθαίνω την πολιτιστική κληρονομιά των άλλων

Στόχοι: Μ' αυτήν τη δράση θα αντιληφθώ ότι ο πολιτισμός δεν γνωρίζει σύνορα και ότι υπάρχουν τόσο πολλά κοινά στοιχεία που ενώνουν, παρά διακρίνουν, τους ανθρώπους που προέρχονται από διαφορετική χώρα.

«Μουσικές και χοροί των λαών των Βαλκανίων»

(Σε συνδυασμό με το μάθημα «Σεβασμός»)

Μέρος Α (πριν από το μάθημα):

- Συνεργάσου με την ομάδα σου και κάνε μια μικρή έρευνα για τον παραδοσιακό χορό που σας έχει ανατεθεί να παρουσιάσετε.
- Προσπάθησε να εντοπίσεις στοιχεία τα οποία αφορούν στην παράδοση της περιοχής, τα βήματα του χορού, τη μουσική, την ένδυση και την υπόδηση.
- Θα ήταν χρήσιμο να δημιουργήσεις ένα μικρό poster με σχετικές φωτογραφίες των χορευτών και των μουσικών οργάνων που δημιουργούν τη μουσική.
- Μάθε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου τα βασικά βήματα και ετοιμάσου να κάνεις μια παρουσίαση στις άλλες ομάδες εργασίας.

Μέρος Β (στο μάθημα):

- Σημείωσε τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρατηρείς στη μουσική, τα μουσικά όργανα, την κίνηση, την ένδυση και την υπόδηση μεταξύ των χορών που έχετε εντοπίσει.

Μέρος Γ (μετά το μάθημα):

- Γιατί νομίζεις ότι υπάρχουν αυτές οι ομοιότητες ή οι διαφορές;

- Τι δείχνουν οι ομοιότητες για τις σχέσεις που ανέπτυξαν οι λαοί των Βαλκανίων μεταξύ τους στο παρελθόν;

- Μπορείς να βρεις άλλα σημεία/ζητήματα, όπου γίνεται σήμερα «ανταλλαγή» πολιτισμού μεταξύ των γειτονικών λαών;

Κατανόηση της διαφορετικότητας και συνεργασία με άτομα διαφορετικής εθνικότητας

Έχεις σκεφτεί ποτέ ότι σε όλα τα ομαδικά αθλήματα υπάρχουν άτομα που προέρχονται από διαφορετικές χώρες, θρησκείας ή πολιτισμού, όμως, πρέπει όλοι μαζί να τα καταφέρουν στο παιχνίδι; Στο δικό σου αγαπημένο ομαδικό άθλημα (ως θεατή ή ως αθλητή) υπάρχουν τέτοιες ομάδες; Πώς λειτουργούν; Είναι αποτελεσματικές;

- Παρατήρησε την εικόνα και καταγράψτε τις σκέψεις και τα συναισθήματά που σου δημιουργεί.
- Σκέψου τα θέματα της διαφορετικότητας και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικές χώρες.
- Συζήτησέ τα με τους/τις συμμαθητές/τριές σας και προσπαθήστε να καταλάβετε τι σημαίνει για τον καθένα να είναι διαφορετικός.
- Πρότεινε τρόπους να ξεπεραστούν αυτές οι διαφορές.

Δράση.

- Γίνετε ομάδες με άτομα διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας και ξεκινήστε να δημιουργήσετε ένα παιχνίδι σε ένα φύλλο χαρτί.
- Καθορίστε τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν, τον αριθμό των παικτών, τους κανόνες διεξαγωγής του, κ.ά.
- Για να συμμετέχουν όλοι, κάθε ένας με τη σειρά προτείνει μια ιδέα, η οποία καταγράφεται, και στο τέλος γίνεται επιλογή.
- Φροντίστε στο παιχνίδι να συμπεριληφθούν ιδέες από όλους τους συμμαθητές σας.
- Στο τέλος της δραστηριότητας συζητήστε για τον τρόπο με τον οποίο οι συμμαθητές/τριές σας με διαφορετική κουλτούρα από τη δική σας εισήγαγαν στοιχεία για τη δημιουργία του παιχνιδιού.
- Παίξτε το παιχνίδι στον αυλόγυρο.
- Παρουσιάστε και παίξτε το παιχνίδι με φίλους/ες σας εκτός σχολικού ωραρίου. Δώστε έμφαση στα στοιχεία που πρότειναν συμμαθητές/τριές σας διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας και συζητήστε τα με τους φίλους/ες σας.

Δράση.

- Χωριστείτε σε δυο ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να γράψει ένα άρθρο.
- Μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα σε δυο θέματα: «Η συνεργασία είναι θέμα ατόμων και όχι εθνικότητας» και «Η συνεργασία είναι θέμα εθνικότητας και όχι ατόμων».
- Μπορείτε να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο, για να στηρίξετε την άποψή σας.
- Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή του άρθρου, ορίστε ένα/μία συμμαθητή/τριά σας, για να υποστηρίξει την άποψη της ομάδας σας.
- Συζητήστε τα συμπεράσματα κάθε άρθρου.

Τροποποιημένο ποδόσφαιρο

Σκέψου το τροποποιημένο παιχνίδι που εισήγαγε μια άλλη ομάδα-χώρα της τάξης σας και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς σου φάνηκε το παιχνίδι;
-

- Ήταν ευχάριστο να ακολουθήσεις τους κανόνες που έχουν θέσει κάποια άτομα άλλης ομάδας-χώρας;
-

- Μπόρεσες να σεβαστείς τους κανόνες του παιχνιδιού;
-

- Ποιες στρατηγικές ανέπτυξες, προκειμένου να αντιμετωπίσεις τους διαφορετικούς κανόνες;
-

Ακόμη...

- Σκέψου κάποια δύσκολη στιγμή που συνάντησες κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.
-

- Έχεις έρθει σε μια ανάλογη κατάσταση έξω από το σχολείο;
-

- Πώς αντιμετώπισες την κατάσταση;
-

- Υπήρχαν ομοιότητες στην αντιμετώπισή της με την αντίστοιχη κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;
-

Προσπαθήστε να τροποποιήσετε και άλλα παιχνίδια και να τα παίξετε στο διάλειμμα με συμμαθητές/τριες διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας.

Παίξτε το παιχνίδι που παρουσίασε μια ομάδα διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας με φίλους/ες σας εκτός σχολικού ωραρίου και προσπαθήστε να τους/τις πείσετε να τηρήσουν τους διαφορετικούς κανόνες.

Δοκίμασε να ...

- Γράψεις μια έκθεση με θέμα: «Είναι σημαντικό να αναγνωρίζω και να σέβομαι τις διαφορές των ατόμων».
- Μιλήσεις για τα πιθανά προβλήματα που προκύπτουν από τη διαφορετικότητα και εξηγήστε πώς αυτά μπορούν να ξεπεραστούν.
- Εστιάσεις την προσοχή σου στα θετικά στοιχεία και τον τρόπο που η διαφορετικότητα αυτή μπορεί να φανεί εποικοδομητική για τη συνεργασία.

Είναι σημαντικό να αναγνωρίζω και να σέβομαι τις διαφορές των ατόμων

Ποδόσφαιρο σε ζευγάρια

Σκεφτείτε το ποδόσφαιρο σε ζευγάρια και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Σας φάνηκε εύκολη αυτού του είδους η συνεργασία;
- Μπορέσατε να συνεργαστείτε το ίδιο με άτομα ίδιας και με άτομα διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας;
- Ποιες ήταν οι δυσκολίες που συναντήσατε;
- Οι δυσκολίες αυτές ήταν ίδιες όταν συνεργαστήκατε με άτομα ίδιας και με άτομα διαφορετικής εθνικότητας από τη δική σας;
- Νομίζετε ότι οι δυσκολίες που συναντήσατε προέκυψαν από τη διαφορετικότητα, όσον αφορά στην εθνικότητα;

Δοκιμάστε τέτοιου είδους συνεργασία στο διάλειμμα ή εκτός σχολικού ωραρίου. Γίνετε ζευγάρι με κάποιο συμμαθητή/τρια σου ή φίλο/η σας από διαφορετική χώρα από τη δική σας. Πιαστείτε από το χέρι και παίξτε ένα παιχνίδι που θα επιλέξετε, για παράδειγμα, μπάσκετ έχοντας αντίπαλο ένα άλλο ζευγάρι συμμαθητών/τριών σας. Από το κάθε ζευγάρι ο ένας θα χρησιμοποιεί το ένα χέρι του, π.χ. το δεξί ο ένας και το αριστερό ο άλλος. Πρέπει να παραμείνετε πιασμένοι από το χέρι στην κίνησή σας με και χωρίς τη μπάλα. Μπορείτε να επιλέξετε και άλλα ζευγάρια για συμπαίκτες και να σχηματίσετε ομάδες

Ακόμη δοκιμάστε να...

- Χωριστείτε σε ομάδες, συμπεριλαμβάνοντας άτομα διαφορετικής εθνικότητας.
- Σκεφτείτε μια πραγματική κατάσταση συνεργασίας κατά το μάθημα της φυσικής αγωγής, για παράδειγμα στο ποδόσφαιρο σε ζευγάρια.
- Φανταστείτε ότι δυο συμμαθητές/τριες από την ομάδα σας δεν θέλουν να πιαστούν από τα χέρια και καθυστερεί να ξεκινήσει το παιχνίδι.
- Κάντε αναπαράσταση της κατάστασης όλη η ομάδα μαζί.
- Συζητήστε τη συμπεριφορά σας και τη λύση που βρήκατε, προκειμένου να συνεργαστείτε και να ξεκινήσετε το παιχνίδι.

Παρατηρήστε την παραπάνω εικόνα.

- Περιγράψτε τα συναισθήματα και τις σκέψεις που σας προκαλεί η εικόνα αυτή.
- Μπορείτε να σκεφτείτε ανάλογες περιπτώσεις συνεργασίας σας με άτομα διαφορετικής εθνικότητας;

Ιστορία καθημερινής ξενοφοβίας του Ορέστη Ηλιανού

Μόλις είχε φτάσει από κάποιο κυκλαδίτικο νησί, συνοδεύοντας το γιο της που ερχόταν να σπουδάσει στην Αθήνα και γύριζε τις γειτονιές ψάχνοντας να του βρει σπίτι, με το άγχος να την τρώει που θα εγκατέλειπε τον κανακάρη της μόνο σε μια άγνωστη κι άγρια πόλη. Συναντηθήκαμε στην είσοδο της πολυκατοικίας, όπου έτυχε να έχουμε εκείνο το απόγευμα συνέλευση ιδιοκτητών.

Η γυναίκα είχε μόλις επισκεφτεί ένα διαμέρισμα στον πέμπτο και έπρεπε να πάρει την απόφαση αν θα το νοίκιαζε ή όχι. Γιατί η τιμή μεν καλή, αλλά η συνοικία... Αχαρνών στο μάτι του κυκλώνα, όπου το βράδυ οι σειρήνες από τα περιπολικά είναι ένας ήχος τόσο οικείος, όσο οι συναγερμοί των αυτοκινήτων.

Πάνω εκεί, λοιπόν, που κουβεντιάσαμε και η κυρία από το νησί μάς έλεγε την αγωνία της, να σου και βγαίνει από το ασανσέρ ο ένας από τους Πολωνούς του τρίτου, που έχοντας πλήρως αφομοιώσει τα αθηναϊκά έθιμα, κατεβαίνει τα σκαλοπάτια σκυθρωπός, με το βλέμμα καρφωμένο ίσια μπροστά και περνά ανάμεσά μας, σαν να μην υπήρχαμε.

Η γυναίκα στραβομουτσουιάζει. Τι είναι αυτός; ρωτά καχύποπτα. Πολωνός, απαντώ εγώ. Η ανησυχία ζωγραφίζεται στο πρόσωπό της.

- Μένουν πολλοί ξένοι στην πολυκατοικία; ρωτά.

Μη μπορώντας να αντισταθώ στον πειρασμό, αρχίζω να απαριθμώ:

-Στο υπόγειο και το ισόγειο μένουν κάτι Σύριοι που συζούν με Ουκρανές. Στον πρώτο είναι μια οικογένεια Βούλγαροι και στον τρίτο Πολωνοί. Α, ναι, έχουμε και δυο οικογένειες Αλβανών στο δεύτερο και τον πέμπτο, πρόσθεσα, αφήνοντας το καλύτερο για το τέλος.

-Πωπώ! έκανε η γυναίκα. Καλέ πώς να αφήσω εδώ το αγόρι μου. Αυτό πρώτη φορά φεύγει από το σπίτι. Τους ξέρω αυτούς τους αλλοδαπούς, όλη τη μέρα μπεκροπίνουν και μετά τσακώνονται μεταξύ τους. Τι θα γίνει, αν καμιά φορά πέσει πάνω τους το παιδί και μου το χτυπήσουν;

Τη λυπήθηκα. Σκέφτηκα πως το είχα παρακάνει. Η φουκαριάρα ήταν που ήταν αγχωμένη, και εγώ, αντί να προσπαθήσω να την καθησυχάσω, επιδεινώνω την κατάστασή της.

-Κοιτάξτε, άρχισα, πασιχίζοντας να μετριάσω την αρνητική εντύπωση που της είχα δημιουργήσει, ειλικρινά, οι άνθρωποι που σας λέω δεν έχουν ποτέ δημιουργήσει κανένα πρόβλημα. Φουκαράδες μετανάστες είναι, που ήρθαν εδώ να βρουν μια καλύτερη μοίρα. Δεν πρόκειται ούτε γι' αλήτες ούτε για εγκληματίες.

Με κοίταξε με δυσπιστία.

- Πριν έρθω εδώ, είπε, καθώς γύριζα στη γειτονιά και κοίταζα τα ενοικιαστήρια στις πόρτες των πολυκατοικιών, ξέρετε τι έγραφαν τα περισσότερα; «Όχι αλλοδαποί». Τι σημαίνει αυτό για σας;

Ένιωσα το αίμα να μου ανεβαίνει στο κεφάλι.

- Ρατσισμός, απάντησα ξερά.

Ξαφνιάστηκε. Σίγουρα κάτι άλλο περίμενε να ακούσει. Μα... πήγε να πει..

- Ρατσισμός, επανέλαβα. Αυτοί που δε θέλουν τους αλλοδαπούς για γείτονες δεν έχουν καμιά αντίρρηση να τους έχουν στη δούλεψή τους σαν υποτακτικούς, να τους κάνουν τις χειρότερες δουλειές για μια μπουκιά ψωμί και χωρίς καμιά ασφάλιση. Και αν έχουν και κανένα αχούρι για νοίκιασμα, μετά χαράς να τους το νοικιάσουν ... σε τιμή ευκαιρίας. Αφήστε τα λοιπόν.

Κοιτάξτε, εγώ δεν είμαι ρατσίστρια, αλλά...

- Σταματήστε, γιατί πάτε να διαπράξετε ένα σοβαρό συντακτικό λάθος, τη διέκοψα πάλι. Η φράση «δεν είμαι ρατσιστής ή ρατσίστρια» τελειώνει πάντα με τελεία. Δεν επιδέχεται καμιά προσθήκη και ειδικά του τύπου που αρχίζει με «όμως» ή «αλλά», γιατί τότε καταντά να σημαίνει το αντίθετο απ' αυτό που σήμαινε αρχικά.

<http://kallipateira.sch.gr>

Ενότητα 3 Ρατσισμός - Ξενοφοβία

- Συζήτησε με τους συμμαθητές/τριες σου το παραπάνω περιστατικό. Έχεις ακούσει γι' αντίστοιχα περιστατικά στην πόλη σου;
- Ποιος από τους δύο συνομιλητές του παραπάνω περιστατικού έχει, κατά τη γνώμη σου, περισσότερο δίκιο; Κάνε έναν κατάλογο με τα επιχειρήματα του καθένα. Μπορείς να συμπληρώσεις μερικά δικά σου επιχειρήματα;
- Ρώτησε τους γονείς σου αν θα νοίκιαζαν το διαμέρισμά τους σε έναν αλλοδαπό, π.χ. Αλβανό, Ρουμάνο κ.τ.λ.

Όταν οι Έλληνες ήταν μετανάστες

Η μεταπολεμική ελληνική μετανάστευση

ΠΕΡΙΟΔΟΙ	ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ			ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ					
	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΠΑ	ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
1946-54	68.473	25.209	43.264	-	-	-	-	-	68.473
1955-59	86.409	42.083	62.326	40.174	7.964	32.210	16.037	1.143	143.763
1960-64	106.845	18.946	87.889	280.970	240.176	40.794	7.528	957	396.300
1965-69	142.767	49.308	93.459	241.843	215.443	26.400	3.402	1.199	389.211
1970-74	80.168	38.747	41.421	165.769	153.177	12.652	1.258	2.601	249.796
1975-77*	22.803	11.774	11.029	29.595	21.441	8.154	2.691	2.121	57.210
Σύνολα	507.465	186.067	339.398	758.351	638.141	120.210	30.916	8.021	1.304.753

*Για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 1977

Πηγή: Κ.Κασιμάτη, «Μετανάστευση, παλινόστηση: Η προβληματική της δεύτερης γενιάς», Αθήνα 1984.

Από τη σύγχρονη ιστορία μας

Μπορεί σήμερα στην Ελλάδα να ζουν πολλοί μετανάστες, αλλά ας μην ξεχνάμε ότι 7.000.000 Έλληνες ζουν σε 140 χώρες σε όλο τον κόσμο. Το 10% στην Αυστραλία και μεγάλο, επίσης, ποσοστό στις Η.Π.Α., τον Καναδά και 400.000 περίπου Έλληνες στη Γερμανία.

Το μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα ξεκίνησε από τις αρχές του 20ου αιώνα. Από το 1880 ως το 1911 είχαν μεταναστεύσει προς τις ΗΠΑ 200.000 Έλληνες, ενώ μετά τη λήξη το εμφύλιου πολέμου υπολογίζεται ότι 900.000 μετανάστευσαν στην Αμερική, την Αυστραλία ή πήγαν να εργαστούν σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης (κυρίως τη Δ. Γερμανία).

Οι συνθήκες ζωής για τους πρώτους, κυρίως, μετανάστες ήταν σκληρές: δούλεψαν στη βιομηχανία, σε ορυχεία και έκαναν πολλές δουλειές για τις οποίες οι ντόπιοι έδειχναν απροθυμία. Στην Αμερική το πλύσιμο των πιάτων στις κουζίνες των εστιατορίων ήταν συνηθισμένη εργασία των Ελλήνων μεταναστών.

Ενώ έπρεπε να δουλέψουν σκληρά, για να κερδίσουν την καλύτερη ζωή που ονειρεύτηκαν, αντιμετώπιζαν την καχυποψία των ντόπιων, που δεν έβλεπαν με καλό μάτι τους μετανάστες από τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Δέχονταν ευχαρίστως τους Αγγλοσάξονες και όσους γενικά θεωρούσαν απογόνους των πρώτων Ευρωπαίων που μετανάστευσαν στην Αμερική και ίδρυσαν το αμερικανικό έθνος, όχι όμως, και τους Έλληνες, τους Ιταλούς κ.τ.λ.

«Βρωμοέλληνες» αποκαλούσαν συλλήβδην τους παππούδες μας, που αποφάσισαν να κάνουν το μακρινό ταξίδι για τη «γη της επαγγελίας», εκεί που έτρωγαν, λέει, το ψωμί με βούτυρο. Μετά από ένα μήνα αντίκριζαν επιτέλους το άγαλμα της Ελευθερίας που τόσα υποσχόταν...

Έπρεπε, όμως, για ένα διάστημα να μείνουν σε καραντίνα, στο νησάκι Έλις στην είσοδο του λιμανιού της Ν. Υόρκης, και να περάσουν από υγειονομικό έλεγχο. Αν κάτι δεν πήγαινε καλά, το ταξίδι της επιστροφής περίμενε τον απελπισμένο μετανάστη. Οι υπόλοιποι ξεκινούσαν τη ζωή τους κάτω από την αρνητική εικόνα του «βρωμοέλληνα», την οποία προσπαθούσαν να ανατρέψουν, μια και ήταν άδικο κάποιες πράξεις συμπατριωτών τους να στιγματίσουν ένα ολόκληρο έθνος. Μόλις με την έναρξη του ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940 και τον ηρωικό αγώνα των Ελλήνων κατά του φασισμού άρχισε να αλλάζει η εικόνα για τους Έλληνες μετανάστες της Αμερικής.

Με το πέρασμα των χρόνων πολλοί πρόκοψαν, δημιούργησαν δικές τους δουλειές, απέκτησαν σπίτι, αυτοκίνητο, ανέσεις και ενσωματώθηκαν στις τοπικές κοινωνίες. Πολλοί –ιδιαίτερα στην Αμερική και την Αυστραλία – διακρίθηκαν ως πολιτικοί, επιστήμονες και ισχυροί οικονομικοί παράγοντες.

Πηγή: Εργασία του 4ου Γυμνασίου Αθηνών, «Ξένοι στην ίδια χώρα» στο πλαίσιο του προγράμματος «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ-Συνεργαζόμενα σχολεία κατά του ρατσισμού και υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων», στο: Σχολείο χωρίς Σύνορα, Αθήνα 2000, σελ. 56-57.

Η ελληνική μετανάστευση στη Γερμανία

Το Μάρτη του 1960 ανάμεσα στην κυβέρνηση της Ελλάδας και την κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας υπογράφηκε μια συμφωνία: Η Ελλάδα θα έστελνε εργάτες στη Γερμανία. Το ίδιο είχε κάνει η Γιουγκοσλαβία, η Ιταλία, η Τουρκία. Και από τότε 800.000 Έλληνες πέρασαν απ' τις γερμανικές φάμπρικες.

Η Γερμανία ήθελε να καλύψει τις ανάγκες της, που μέρα με τη μέρα μεγάλωναν, με όσο γινόταν φτηνότερα χέρια. Της χρειαζόνταν μηχανές. Στείλαμε μηχανές. Ούτε εκείνοι ούτε εμείς αναλογιστήκαμε πως οι μηχανές ήταν άνθρωποι. Ένα συμβόλαιο εργασίας, το οποίο ο εργάτης δεν ήξερε να διαβάσει, και ένα σακουλάκι με τρόφιμα για το ταξίδι που άρχιζε. Αυτό ήταν όλο.

Οι μετανάστες με ειδικά τρένα φτάναν σε μια χώρα, που δεν τους αναγνώριζε κανένα δικαίωμα, πολιτικό ή κοινωνικό. Η Γερμανία με τη δικαιολογία πως θα έμεναν προσωρινά δεν τους ονόμασε καν μετανάστες. «Φιλοξενούμενους» τους είπε στα επίσημα χαρτιά. Μα για τους Γερμανούς ήταν οι γκασταρμπάιτερ, οι εργάτες από το νότο, μια λέξη που σιγά - σιγά πήρε την έννοια βρισιάς.

Ένας γκασταρμπάιτερ είναι αυτός που προσφέρει τα πάντα και δεν δικαιούται τίποτα. Είναι, όμως, αυτός που θα συμβάλει στο να γίνει το γερμανικό θαύμα.

Πηγή: Γαλάτεια Γρηγοριάδου - Σουρέλη, Παιχνίδι χωρίς κανόνες, Αθήνα: Πατάκη, 1987, σελ. 10-11.

Δράση

Ετοίμασε ένα ρεπορτάζ με τίτλο: «Όταν οι δικοί μας ήταν μετανάστες», στηριζόμενος στις παραπάνω ή και άλλες πηγές, αλλά και σε βιώματα συγγενών ή γνωστών της οικογένειάς σου, σχετικά με τη μετανάστευση στη Δυτική Ευρώπη, ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία κ.λπ. προσεγγίζοντας τα παρακάτω θέματα:

- Γιατί μετανάστευσαν οι Έλληνες;
- Συνθήκες ταξιδιού, συνθήκες διαβίωσης στη χώρα υποδοχής.
- Ενδεχόμενα προβλήματα συμβίωσης με τους ντόπιους κατοίκους.
- Ωφελήθηκαν ή ζημιώθηκαν οι οικονομίες των χωρών υποδοχής από τη διαμονή και εργασία των Ελλήνων μεταναστών;
- Σε τι ωφελήθηκαν οι Έλληνες μετανάστες;

Συναντάμε το ρατσισμό στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τον αθλητισμό;

Ο ρατσισμός στους Ολυμπιακούς Αγώνες

«Οι φυλετικές διακρίσεις υπήρξαν ένα άλλο στοιχείο της ολυμπιακής ιστορίας. Δύο παραδείγματα είναι εξαιρετικά αποκαλυπτικά: το πρώτο αφορά στο απαρχαίντ της Ν. Αφρικής και το δεύτερο στο κίνημα των μαύρων στις Η.Π.Α. Η Ν. Αφρική μετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες με αποκλειστικά λευκές ομάδες, παραβιάζοντας την ηθική των ολυμπιακών νόμων. Εξαιτίας των αντιδράσεων, κυρίως, εκ μέρους άλλων αφρικανικών χωρών, αποκλείστηκε εν τέλει από τους Ολυμπιακούς Αγώνες από το 1970 έως το 1992. Η κορύφωση των αντιδράσεων κατά του νοτιοαφρικανικού καθεστώτος εντοπίστηκε το 1976 στο Μόντρεαλ, όταν 35 χώρες απείχαν, ακριβώς, για να καταγγείλουν το απαρχαίντ.

Οι διακρίσεις που εφαρμόζονταν εναντίον των μαύρων αθλητών στις Η.Π.Α. –παρά το μύθο του Τζεσσε Όουενς– κατέληξαν σε πράξεις διαμαρτυρίας κατά την περίοδο της ανόδου του κινήματος των μαύρων. Στους Αγώνες του Μεξικού το 1968, οι δύο πρώτοι νικητές των 200μ., μαύροι Αμερικανοί, προέβησαν σε μια πρωτοφανή για τα ολυμπιακά δεδομένα πράξη: την ώρα της απονομής των μεταλλίων και της ανάκρουσης του εθνικού ύμνου των Η.Π.Α., για να μη χαιρετήσουν τη σημαία, χαμήλωσαν το κεφάλι, υψώνοντας ταυτόχρονα τη γαντοφορεμένη γροθιά τους, σύμβολο της Μαύρης Δύναμης και του αγώνα τους εναντίον των φυλετικών διακρίσεων εις βάρος των μαύρων. Τους αφαιρέθηκαν τα μετάλλια και εκδιώχθηκαν από το ολυμπιακό χωριό.»

Πηγή: Χριστίνα Κουλούρη, Από τον Ψυχρό πόλεμο στην τρομοκρατία - Ολυμπιακοί Αγώνες και Πολιτική, ΒΗΜΑ Κυριακή 1 Αυγούστου 2004.

Η παρουσία των νέγων αθλητών στις Η.Π.Α.

«Οι μαύροι άρχισαν για πρώτη φορά να εμφανίζονται στον ανταγωνιστικό αμερικανικό αθλητισμό από τη δεκαετία του 1900. Οι νέγροι, όμως, αθλητές όταν νικούσαν έπρεπε μερικές φορές να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους από παρεμβάσεις ενοχλημένων θεατών. Όταν ο Νέγρος ερασιτέχνης πυγμάχος ταξίδευε με την ομάδα του, τα τοπικά ήθη στις Ηνωμένες Πολιτείες συνήθως απαιτούσαν να τρώει χωριστά από τους συμπαίκτες του και, αν του επιτρεπόταν να χρησιμοποιήσει το ίδιο ξενοδοχείο με αυτούς, να χρησιμοποιεί την πίσω πόρτα που προοριζόταν για τις καθαρίστριες και τους σκουπιδιάρηδες. Δεν υπήρχαν ασφαλώς Νέγροι σε καμία από τις ομάδες μπάσκετ μεγάλης κατηγορίας. Δεν υπήρχαν Νέγροι κολυμβητές και υπήρχε η άποψη (μέχρι το 1968) ότι ένας Νέγρος δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι καλός κολυμβητής. Στο Νότο των Η.Π.Α. τα πράγματα, σαφώς, ήταν χειρότερα. Σε όλες αυτές τις πολιτείες δεν υπήρχε καμία πιθανότητα για ένα Νέγρο να αγωνιστεί σε οποιοδήποτε άθλημα, εκτός κι αν αγωνιζόταν αποκλειστικά με εκπροσώπους του είδους του. Οι λευκές ομάδες ράγκμπι του Νότου που πήγαιναν να παίξουν στο Βορρά είχαν την ευχέρεια να επιβάλουν την απαγόρευσή τους για οποιαδήποτε επαφή με μαύρο δέρμα».

Richard Mandell, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες των Ναζί, Ιωάννινα: Ιονάφι, 2004, σελ.304-306.

Τζέσσε Όουενς: Πήρε το χρυσό στο μήκος, έχασε το «χρυσό φίλο»

Ο τελικός του άλματος σε μήκος το 1936 στο Βερολίνο δεν είχε μόνο τα στοιχεία του έντονου συναγωνισμού, δεν ήταν μόνο μια μεγάλη μάχη, αλλά και μια ιστορία φιλίας που κρατήθηκε ζωντανή και τα επόμενα χρόνια, έστω και αν ο ένας από τους δύο πρωταγωνιστές έφυγε νωρίς. Είναι αλήθεια ότι η Γερμανία υπέκυψε στις πιέσεις της διεθνούς κοινής γνώμης και δέχτηκε τελικά Εβραίους και έγχρωμους αθλητές στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου. Ποτέ, όμως, δεν σταμάτησε να επιδιώκει την απόδειξη της ανωτερότητας της «αρίας» φυλής στα στάδια. Την προσπάθειά της αυτή γελοιοποίησε ο Αφροαμερικανός αθλητής Τζέσσε Όουενς, ο οποίος κέρδισε 4 χρυσά μετάλλια και νίκησε και αυτό ακόμα το μεγάλο «αστέρι» των Γερμανών στο άλμα σε μήκος, Λουτζ Λόνγκ. Ο Τζέσσε Όουενς, στηριζόμενος στην ταχύτητά του, είχε πολλά άκυρα άλματα. Στον προκριματικό αντιμετώπισε σοβαρότατα προβλήματα και κινδύνευσε να αποκλειστεί, σώθηκε, όμως, χάρη στις τεχνικές υποδείξεις του «αντιπάλου του» Λουτζ Λόνγκ, ο οποίος προσπαθούσε με νοήματα και σπαστά αγγλικά να διορθώσει τα λάθη του. Οι προκριθέντες μετείχαν στον τελικό το ίδιο απόγευμα όπου ο Όουενς κέρδισε την πρώτη θέση στην 6η προσπάθειά του. Ο πρώτος που συνεχάρη το χρυσό ολυμπιονίκη ήταν ο Γερμανός πρωταθλητής, παρουσία μάλιστα του Αδόλφου Χίτλερ. «Όσα χρυσά μετάλλια έχω μαζέψει στην καριέρα μου, αν τα λιώσω, ποτέ δε θα μπορέσω να φτιάξω μια φιλία τόσο χρυσή, όσο αυτή με το Λουτζ» είπε ο Όουενς. Ο Λουτζ Λόνγκ σκοτώθηκε στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου και ο Όουενς έγινε κηδεμόνας των παιδιών του και ενίσχυε οικονομικά την οικογένεια του αδικοχαμένου του φίλου για πολλά-πολλά χρόνια στη συνέχεια».

Πηγή: 108 χρόνια Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα: Έθνος, 2004, σελ. 146.

Διατυπώστε τα επιχειρήματά σας.

- Πιστεύετε ότι στους Ολυμπιακούς Αγώνες σήμερα, υπάρχουν ενέργειες οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ρατσιστικές;
- Πιστεύετε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες καλλιεργούν την ψευδαίσθηση της ανωτερότητας για κάποιες φυλετικές ομάδες, λόγω των επιδόσεων;
- Πιστεύετε ότι ο διεθνής αθλητισμός καλλιεργεί τις διακρίσεις ή τη συναδέλφωση μεταξύ των λαών;
- Στις ερασιτεχνικές αθλητικές ομάδες του τόπου σας γίνονται αποδεκτοί οι μετανάστες και οι πρόσφυγες;
- Πώς πιστεύετε ότι μπορούν να εκλείψουν τα συνθήματα με ρατσιστικό περιεχόμενο που κατά καιρούς ακούγονται από τους οπαδούς των γηπέδων; (π.χ. γύφτοι, γιαχωβάδες, χανουμάκια).

Παιχνίδι: Ποδόσφαιρο με τροποποιημένους κανονισμούς.

Οργανώστε ομάδες με παιδιά διαφορετικής προέλευσης. Κάθε γκολ μετράει τριπλό, αν η μπάλα περάσει απ' όλους τους συμμετέχοντες. Σε κάθε άλλη περίπτωση, μετράει ως απλό.

Συμμετοχή ή νίκη;

Είναι δυνατόν να υπάρχουν ρατσιστικές συμπεριφορές...

-μέσα στο σχολείο;
-μέσα στην τάξη;
-στο μάθημα της γυμναστικής;

Γράψε λίγα λόγια (έως 150 λέξεις) για την πιθανότητα να υπάρχουν τέτοια φαινόμενα/συμπεριφορές στο μάθημα της γυμναστικής, στην τάξη, το σχολείο. Οι σκέψεις αυτές θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν στο επόμενο μάθημα.

Δράση. Βρες τις ερμηνείες των παρακάτω λέξεων. Χρησιμοποίησε λεξικό ή προσπάθησε να δώσεις τη δική σου ερμηνεία. Για κάθε λέξη βρες μία φωτογραφία από εφημερίδα, περιοδικό ή το διαδίκτυο. Τέλος, φαντάσου και περίγραψε μία κίνηση ή δραστηριότητα που νομίζεις πως «κολλάει» στην κάθε λέξη. Στο επόμενο μάθημα ο/η καθένας/-μία θα δώσει τις δικές του/-της κινητικές ερμηνείες.

Ρατσισμός

Στιγματισμός

Στερεότυπα

«Ετικετοποίηση»

Προκατάληψη

Ενότητα 3 Ρατσισμός - Ξενοφοβία

ΛΕΞΗ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ	ΕΙΚΟΝΑ - ΖΩΓΡΑΦΙΑ

Αθλητές και αθλήτριες που θαυμάζω

Ποιος είναι ο αγαπημένος μου αθλητής ή η αγαπημένη μου αθλήτρια;	Βρες πληροφορίες για τον αγαπημένο σου αθλητή ή την αγαπημένη σου αθλήτρια και σημείωσέ τες εδώ παρακάτω.
.....
Γιατί τον ή τη θαυμάζω;
Τι ξέρω γι' αυτόν ή γι' αυτή;
Σε τι θα ήθελα να του ή της μοιάσω;

Σκέψου και απάντησε στις ερωτήσεις που βρίσκονται στο αριστερό πλαίσιο. Στο σπίτι, βρες πληροφορίες και συμπλήρωσε το δεξί πλαίσιο.

Συζητήστε με τον καθηγητή ή την καθηγήτριά σας και τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας για τους αθλητές και αθλήτριες ή άλλους άνδρες και γυναίκες που θαυμάζετε.

- Τα αγόρια στην τάξη σου θαυμάζουν αθλητές ή και αθλήτριες;
- Τα κορίτσια στην τάξη σου θαυμάζουν αθλήτριες ή αθλητές;
- Γιατί πιστεύεις ότι συμβαίνει αυτό;
- Οι άνδρες λειτουργούν περισσότερο ως πρότυπα για τα παιδιά; Γιατί;
- Μήπως οι άνδρες εμφανίζονται περισσότερο στα Μ.Μ.Ε.;
- Πώς εμφανίζονται οι άνδρες στα Μ.Μ.Ε. και πώς οι γυναίκες; Πώς φέρονται, πώς ντύνονται, πώς μιλούν, τι επιτυχίες έχουν;
- **Παίξτε παντομίμα:** Πάρτε αθλητικές πόζες και αφήστε να μαντέψουν οι φίλοι σας από ποιο άθλημα είναι ο αγαπημένος ή η αγαπημένη σας αθλήτρια!

Από όσα είπατε στο μάθημα, σκέψου και γράψε τι σημαίνει η λέξη «πρότυπο».	Σκέψου και γράψε γιατί πιστεύεις ότι θα είναι καλό να μοιάσεις στο πρότυπό σου, όταν μεγαλώσεις, και σε τι θα σε βοηθήσει αυτό.
.....

Ενότητα 4 Φύλα και Ισότητα

Πώς μιλάω για τους άνδρες και πώς μιλάω για τις γυναίκες;

Στον πρώτο αγώνα οι κοπέλες του «Τάδε Προπονητή» σημείωσαν σπουδαία νίκη επί της «Χώρας Α» με 7-4, προκρίθηκαν στα ημιτελικά του τουρνουά και θα έχουν την ευκαιρία να διεκδικήσουν ένα μετάλλιο! Στο δεύτερο, όμως, αγώνα τα κορίτσια του «Τάδε Προπονητή» είχαν και πάλι αναλαμπές στο παιχνίδι τους. Άρχισαν χαλαρά, με πολλά λάθη και «νεκρά» διαστήματα, με επακόλουθο να βρεθούν πίσω με 0-2. Η τρίτη θέση στο ευρωπαϊκό πρωτάθλημα της Σαντορίνης ήταν επιτυχία για τα κορίτσια του «Τάδε Προπονητή».

Ξαναγράψε το κείμενο, προσπαθώντας να χρησιμοποιήσεις ουδέτερες λέξεις και εκφράσεις.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Διάβασε το παραπάνω κείμενο και σκέψου αν κάποιες λέξεις ή εκφράσεις που χρησιμοποιούνται δεν είναι οι κατάλληλες, δηλαδή αν αυτές υποτιμούν την επιτυχία ή αποτυχία των αθλητριών. Κύκλωσε τις λέξεις αυτές.

Συζητήστε με τον καθηγητή ή την καθηγήτριά σας και τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας για τη γλώσσα που χρησιμοποιούμε για τους άνδρες και τις γυναίκες.

- Τι δεν σου άρεσε στο κείμενο;
- Πώς γίνεται αναφορά στον προπονητή;
- Πώς γίνεται αναφορά στις αθλήτριες;
- Τι ρήματα χρησιμοποιούμε, για να περιγράψουμε ενέργειες, συμπεριφορές ανδρών;
- Τι ρήματα χρησιμοποιούμε, για να περιγράψουμε ενέργειες, συμπεριφορές γυναικών;
- Τι επίθετα χρησιμοποιούμε, για να περιγράψουμε ενέργειες, συμπεριφορές ανδρών;
- Τι επίθετα χρησιμοποιούμε, για να περιγράψουμε ενέργειες, συμπεριφορές γυναικών;
- Από πού μαθαίνουμε να μιλάμε;
- **Παιχνίδι:** Φτιάξτε μικτές ομάδες και παίξτε ό,τι παιχνίδι θέλετε για 15 λεπτά: 2 άτομα θα είναι προπονητές και 2 άτομα παρατηρητές των προπονητών, προσέχοντας τη γλώσσα που χρησιμοποιούν οι προπονητές. Συζητήστε όλοι μαζί αυτά που κατέγραψαν οι παρατηρητές.

Από όσα είπατε στο μάθημα, σκέψου και γράψε 6 σεξιστικές λέξεις που χρησιμοποιείς (δηλαδή λέξεις που τις χρησιμοποιούμε μόνο για τα αγόρια ή μόνο για τα κορίτσια).

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Τώρα προσπάθησε να αλλάξεις τις 6 αυτές σεξιστικές λέξεις σε ουδέτερες.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Παρατηρώ κορίτσια και αγόρια μέσα στο μάθημα

Δοκιμάστε σε ένα τυπικό μάθημα φυσικής αγωγής, π.χ. παιχνίδι βόλεϊ, όπου παίζουν μικτές ομάδες αγοριών/κοριτσιών, να παρατηρήσετε τι συμβαίνει. Είναι η μεταχείριση του εκπαιδευτικού δίκαιη προς τους παίκτες και τις παίκτριες; Δηλαδή, παρέχει βοήθεια, ενίσχυση και σχόλια προς όλους και όλες, όταν το χρειάζονται; Συνεργαστείτε με τον/την εκπαιδευτικό του Προγράμματος και εφαρμόστε το παρακάτω πρωτόκολλο παρατήρησης ισότιμης συμπεριφοράς. Συζητήστε τα αποτελέσματα και προσπαθήστε να τα ερμηνεύσετε.

Σημεία παρατήρησης.	Τράβα γραμμές σε αυτήν τη στήλη, κάθε φορά που συμβαίνει κάποιο από τα σημεία παρατήρησης.	Σύνολο.
Διόρθωση σε αγόρι.		
Διόρθωση σε κορίτσι.		
Μίλησε σε αγόρι.		
Μίλησε σε κορίτσι.		
Πήρε το λόγο κορίτσι.		
Πήρε το λόγο αγόρι.		
Πόντους που πέτυχαν τα κορίτσια.		
Πόντους που πέτυχαν τα αγόρια.		
Σερβίς που πέτυχαν τα αγόρια.		
Σερβίς που πέτυχαν τα κορίτσια.		
Γενικά, θεωρείς ότι ήταν η μεταχείριση του εκπαιδευτικού δίκαιη προς τους παίκτες και τις παίκτριες; Δηλαδή, παρέιχε βοήθεια, ενίσχυση και σχόλια προς όλους και όλες, όταν το χρειάζονταν;		

Συζητήστε μέσα στο μάθημα τα όσα καταγράψατε στο πρωτόκολλο παρατήρησης.

Σtereότυπα και προκαταλήψεις

Σtereότυπο ονομάζεται η σκέψη η οποία με αφητηρία την ταξινόμηση ενός ατόμου σε μια κοινωνική κατηγορία οδηγείται σε ατεκμηρίωτες γενικεύσεις ως προς τις ιδιότητες που υποτίθεται ότι έχει το άτομο.

Προκατάληψη είναι η γνώμη η οποία διαμορφώνεται για ένα άλλο άτομο, βασισμένη σε παραδοχές για την κοινωνική ομάδα στην οποία ανήκει, παρά σε γνώση σχετικά με τα χαρακτηριστικά του ατόμου.

Προσπάθησε να δώσεις απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι προβλήματα μπορεί να δημιουργούν οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα σε κάποιες ομάδες ατόμων;

Πώς θα αισθανόσουν, αν ανήκες, είτε από επιλογή σου είτε όχι, σε μια ομάδα ατόμων προς την οποία υπάρχει προκατάληψη ή υπάρχουν κάποια στερεότυπα και σε αντιμετώπιζαν με διακρίσεις που δεν θα σου επέτρεπαν να κάνεις πράγματα που θα είχες δικαίωμα να κάνεις;

Ξέρεις κάποια ομάδα ατόμων που είναι κοινωνικά αποκλεισμένη;

Επίλεξε μια ομάδα ατόμων που νομίζεις ότι βρίσκεται σε αποκλεισμό από την κοινωνία μας.

Επίλεξε μια ομάδα ατόμων που νομίζεις ότι βρίσκεται σε κοινωνικό αποκλεισμό από τη δική μας κοινωνία και προσπάθησε να ενημερωθείς γι' αυτή. Γράψε δύο από τις κοινωνικές δραστηριότητες στις οποίες τα άτομα είναι αποκλεισμένα.

Γράψε ποιες προκαταλήψεις ή στερεότυπα μπορεί να έχουν οδηγήσει σε διακρίσεις σε βάρος τους.

Σκέψου και γράψε τι μπορείς να κάνεις εσύ, για να μη δαιωνίζεται αυτή η αδικία σε βάρος τους.

Χρησιμοποίησε τις πληροφορίες που βρήκες και ετοίμασε μια μικρή παρουσίαση που θα κάνεις προς τους/τις συμμαθητές/τριες σου.

Ευκαιρίες και ανισότητες

Σκεφτείτε το παιχνίδι που παίξατε σε 2 ομάδες όπου η μία ομάδα σούταρε για καλάθι με μια μπάλα του μπάσκετ από κοντά, ενώ η άλλη ομάδα από μεγαλύτερη απόσταση.

Προσπάθησε να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Εντόπισες τι προκάλεσε τις ανισότητες μεταξύ των δύο ομάδων;
-
-

- Μπόρεσες να εντοπίσεις τις διαφορετικές ευκαιρίες και τις διαφορετικές δυσκολίες που έχουν ως προς την εκπαίδευση συγκεκριμένες ομάδες παιδιών;
-

- Παιδιά μεταναστών ή μειονοτήτων με τα παιδιά της χώρας μας
-

- Παιδιά που ζουν στις πόλεις και παιδιά που ζουν σε απομονωμένα χωριά
-

- Παιδιά που οι γονείς τους έχουν μεγάλες διαφορές στο εισόδημά τους
-

- Παιδιά που γεννήθηκαν με κάποια διαφορετικότητα
-

- Τι κοινωνικές ανισότητες προκαλούν οι διαφορετικές ευκαιρίες ως προς την εκπαίδευση σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις;
-
-
-

- Συνεργαστείτε με τον/τη φιλόλογο και γράψτε μια έκθεση με θέμα «Τι αλλαγές θα πρότεινα στο Υπουργείο Παιδείας ώστε όλα τα παιδιά να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες στην εκπαίδευση». Ψηφίστε τις καλύτερες.

- Ετοιμάστε ένα άρθρο με προτάσεις που θα προωθούν τις ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση. Να το δημοσιεύσετε στην εφημερίδα του σχολείου ή στον τοπικό τύπο.

«Κοινωνική κατασκευή» του σώματος

Με τον όρο «κοινωνική κατασκευή του σώματος» εννοούμε εκείνη τη διαδικασία με την οποία κοινωνικές αξίες συνδέονται με συγκεκριμένους τύπους και μεγέθη σώματος.

Συνέκρινε το ιδανικό σώμα στις διαφορετικές ιστορικές περιόδους.

Ποιες κοινωνικές επιδράσεις καθορίζουν ανά εποχή το ιδανικό σώμα;

Με τον όρο «εικόνα του σώματος» εννοούμε την οπτική ιδέα που έχει ένα άτομο για το σώμα του.

Ποια είναι η εικόνα που έχεις για το σώμα σου;

Για να αυξήσεις την ικανοποίηση που αισθάνεσαι για το σώμα σου, μάθε ότι η συμμετοχή σε προγράμματα άσκησης αυξάνει την ικανοποίηση που νιώθουν τα άτομα από τη σωματική τους εμφάνιση.

Υπάρχουν αθλήματα για όλους τους τύπους σώματος.

Σίγουρα θα βρεις ένα που θα σου ταιριάζει και θα σε διασκεδάσει.

Υιοθέτησε την άποψη ότι «Το ιδανικό σώμα είναι το υγιές σώμα» και ξεκίνα να ασκείσαι συστηματικά! Όχι μόνο θα είσαι ικανοποιημένος με το σώμα σου, αλλά και θα έχεις πραγματικά το καλύτερο σώμα!

